

Oponentský posudek bakalářské práce

Vít Kobylka, *Nietzsche a čas.*

(FHS UK 2007)

Téma předložené práce je ve skutečnosti užší než napovídá titul a je přesněji vymezeno teprve podtitulem: „Stopy Nietzscheho koncepce věčného návratu téhož v jeho nejranějších dílech“. Autor je přesvědčen, že koncept věčného návratu je významnou složkou Nietzscheho „doktríny“ (str. 6 n.) a chce ukázat, že sama myšlenka je v nějaké podobě přítomna už v jeho raných (publikovaných) dílech: ve *Zrození tragédie, Filosofii v tragickém období, Nečasových úvahách a O pravdě a lži*.

Začíná diskusí Nietzscheho „protiřečení si“ a vykládá je – spolu s A. Mokejšem - jako téměř metodickou nezbytnost. Pak popisuje cíl a metodu své práce a ve druhé kapitole představí šest různých témat, jež jsou podle něho a jím citovaných interpretů funkcemi či složkami myšlenky věčného návratu. Konečně ve třetí kapitole na textech ukazuje, že tyto složky se v raném Nietzscheho díle skutečně objevují.

Práce má jakž takž přiměřený rozsah textu i použité literatury, již autor pečlivě cituje, je slušně napsána a až na jistý sklon k „návratu téhož“, totiž k opakování již řečeného se i dobře čte. Zřetelnou vadou je množství překlepů, vybočení z vazby atd., jež přece jen ruší a v době automatických korektorů je sotva omluvitelné. Název knihy B. Magnuse (1980) je natolik zkomolen, že nedává smysl (str. 36). Na str. 24 autor cituje B. Leitera, který Hérakleitovi přisuzuje „realistickou pozici“; vzhledem k mnohoznačnosti tohoto slova by autor měl vysvětlit, co tím Leiter míní.

Vcelku tedy práce vykazuje dobré parametry a úroveň autorovy práce s texty je slušná. Přesto mne práce v několika ohledech neuspokojuje, což je aspoň zčásti věc diskuse a nechci to autorovi vytýkat, nicméně se o tom zmíním. Předně mne zaráží, že se autor téměř bez výjimky spokojil se srovnáváním textů a citováním svých autorit, Nietzscheových interpretů, aniž by k nim dodal vlastní myšlenku. (Hypotézu, že se věčný návrat vyskytuje už v raných spisech, nepokládám za myšlenku.) Je to jen skromnost, anebo spíše pohodlnost? Autorovi je ovšem ke cti, že si něco podobného patrně uvědomil a na str. 34 o tom sám uvažuje.

Uvedu jen dva příklady, kde mi autorovo vlastní stanovisko zvláště chybí. Tak ve výčtu možných výkladů Nietzscheho „nekoherentnosti“ (str. 2 – 3) chybí ten, jež pokládám za nejprostší a tedy nejbližší pravdě: Nietzsche „filosofoval kladivem“ a právě v tom je důsledný, jinou důslednost u něho nemá smysl hledat. Celý život toužil po tom, aby se proti jeho útokům někdo věčně postavil a v korespondenci si naopak stěžuje na různé obdivovatele, kteří v jeho díle nalézali nějakou doktrínu. „Kosmologický“ výklad věčného návratu z nekonečného trvání Vesmíru (str. 11 aj.) silně připomíná scholastické argumenty pro existenci Boha z určenosti světa, jen obrácené na hlavu. Představa konečného počtu možných stavů Vesmíru se mi zdá být na Nietzscheho až příliš primitivně racionalistická, v každém případě dnes sotva udržitelná. Konečně mám jisté pochybnosti i o tom, zda je právě věčný návrat téhož tím klíčem k Nietzscheho myšlení, za jaký jej pokládají citovaní autoři. Ale to už je čistě věc diskuse, nikoli hodnocení.

Práci pokládám za vcelku zdařilou a **doporučuji** k obhajobě, nicméně je to práce filosofická, takže vzhledem k výše zmíněné obsahové jalovosti se jí zdráhám hodnotit lépe než jako **velmi dobrou**, mezi **32 a 35 body**.

V Praze 6.10.2007

Prof. Jan Sokol